

Posudek oponenta habilitační práce

Masarykova Univerzita

Fakulta : PRÁVNICKÁ

Habilitační obor : OBČANSKÉ PRÁVO

Uchazeč : JUDr. Bohuslav Petr, Ph.D.

Pracoviště : Krajský soud v Českých Budějovicích

Habilitační práce : Nabývání vlastnictví originálním způsobem

Oponent : doc. JUDr. Josef Salač, Ph.D.

Pracoviště : Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Posuzovaná habilitační práce, zpracovaná v rozsahu 205 stran textu, splňuje formální požadavky, které jsou kladeny na tento druh vědecké práce. Obsahuje německé resumé, široký okruh použité odborné literatury, věcný rejstřík a nelze přehlédnout, že tato práce byla již publikována v nakladatelství C.H.Beck (2011), a to v edici „Beckova edice právní instituty“. Práci autor člení na dvě části. V první části se zabývá otázkami vlastnického práva obecně. V druhé části se zabývá jednotlivými originálními způsoby nabývání vlastnického práva. Jednotlivé části jsou pak přehledně děleny do kapitol. Je vhodné vyzdvihnout logickou strukturu členění celé práce, rovněž tak též dílčí, většinou původní, závěry a řešení.

Samotné zvolené téma je třeba hodnotit jako vysoce aktuální, a to proto, nebyla dlouho tomuto tématu věnována takto komplexní pozornost. Přitom právě probíhající rekodifikace soukromého práva potřebovala a potřebuje tuto formu odborné diskuse.

Pokud jde o první část práce zabývající se obecnými otázkami vlastnického práva, je třeba ocenit autorovu odvahu o vlastní definici vlastnického práva jako „práva exkluzivně, svou mocí, věc ovládat, zejména ji držet, užívat, požívat její plody a užitky, nakládat s ní, přičemž tomuto právu koresponduje povinnost ostatních subjektů do výkonu tohoto práva nezasahovat a nerušit ho. Výkon vlastnického práva by měl sloužit obecnému prospěchu. „ Rovněž tak je přínosné jeho rozlišení originárních způsobů nabývání vlastnického práva v platném právu.

V části druhé se první kapitola zabývá nabýváním vlastnictví podle jiných skutečností stanovených zákonem, kam zařazuje přivlastnění, nález, přírůstek, vytvoření nové věci, zpracování a smísení a primárně vydržení. Právě část první kapitoly, která se zabývá vydržením, je z hlediska autorské originality habilitační práce nejnosnější. Autor publikoval v minulosti několik významných statí o vydržení a vyšla mu také samostatná monografie „ Vydržení v českém právu „ , a to v nakladatelství C.H.Beck v roce 2002, která se dočkala v roce 2006 nového doplněného vydání. Názory autora například ohledně vydržení na základě putativního titulu, vydržení části parcely, vydržení obecního majetku státem, předběhly ve své době judikaturu Nejvyššího soudu České republiky a dodatečně byly právě touto judikaturou akceptovány. Jako zásadní závěry lze označit teze formulované autorem na závěr pojednání o vydržení. V první řadě jde o závěr, že dobrá víra oprávněného držitele se může opírat nejen o omluvitelný skutkový omyl, ale ve výjimečných případech o omluvitelný skutkový omyl právní. Dále je zde závěr, že platná právní úprava nekopíruje právní úpravu OZO v otázce právního titulu, od něhož se dobrá víra odvíjí. Právní titul

proto nemusí být vždy platný, ale může být i domnělý. Domnělý titul však neznamena, že zde není titul žádný. Další závěr se týká možnosti vydržení části parcely, pokud splňuje pojmové znaky pozemku. Současně musí být naplněn požadavek existence právního titulu, od něhož právní držitel odvíjí svou dobrou víru. Za neexistence mimořádného vydržení nelze vydržet bez titulu na základě okupace, výprosy či tzv. od nepaměti. Vydržení části parcely souseda je třeba řešit jako případ omluvitelného skutkového omylu o velikosti vlastní parcely a není nutné dovozovat existenci nějakého dalšího předmětu způsobilého vydržení. Podle jeho názoru, platná právní úprava připouští vydržení contra tabulas, vydržet lze pouze věcná práva a vydržet část jiné věci než parcely není zásadně možné, ledaže by šlo o takovou část věci, která splňuje pojmové znaky věcí a je v podstatě věcí samostatnou. Dále je řešena nemožnost ztráty dobré víry státu samotnou účinností zákona č. 171/1991 Sb., pokud obce nevznesly konkrétní a individualizovaný nárok na majetek. Naposledy je zde zásadní závěr o možnosti vydržet jako věc movitou i obchodní podíl ve společnosti s ručením omezeným, stejně tak lze vydržet akcie jako cenný papír.

V druhé kapitole části druhé se autor zabývá nabýváním vlastnického práva na základě rozhodnutí státního orgánu a je třeba poukázat na přínos, který pramení z interdisciplinárního přístupu. Práce totiž pojednává i o rozhodnutí soudu v trestním řízení a přechodu majetkových práv jako důsledku činnosti správních orgánů. Třetí kapitola části druhé se zabývá nabýváním vlastnictví ze zákona. Autor řeší transformaci práva osobního užívání a přechod majetku státu do vlastnictví obcí dle zákona č. 172/1991 Sb.

Poslední kapitola druhé části se pak zabývá nabýváním vlastnického práva od nevlastníka podle občanského zákoníku a jinými případy nabýváním vlastnického práva od nevlastníka v dobré víře a ochranou třetích osob.

Závěrem se autor vyjadřuje k platné právní úpravě ve vztahu k návrhu nového občanského zákoníku a lze pochopit jeho pohled ovlivněný povoláním soudce, že preferuje flexibilní normu doplňovanou judikatorní činností soudů dle aktuální společenské potřeby oproti kazuistické právní úpravě. Závěr je sice stručnější co do rozsahu, nicméně je nutné upozornit, že zásadní výsledky zkoumání jsou obsaženy v textu předchozích částí práce.

Celkově lze práci jednoznačně doporučit k obhajobě, neboť je zpracována s nadhledem, obsahuje celou řadu původních právních názorů, které již měly vliv i na vývoj judikatury obecných soudů. Habilitační práce tak přináší řadu cenných vědeckých poznatků.

Dotazy oponenta :

1. Vydržení části parcely – omluvitelný skutkový omyl
2. Opuštění věci (parcely)

Závěr :

Habilitační práce - autor : JUDr. Bohuslav Petr, Ph.D., téma : Nabýváním vlastnictví originárním způsobem, **splňuje** požadavky kladené na habilitační práce v oboru Občanské právo.

V Praze dne 5.12.2011

Doc. JUDr. Josef Salač, Ph.D.